

14. 5. 2007

ID: 48007

Směnečná kauza

Obecně přípustná je námitka neexistence kauzy směnky i za situace, kdy směnečný dlužník netvrdí, či dokonce popírá existenci směnečné dohody.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1102/2005, ze dne 20.3.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Mgr. R. V., jako správce konkursní podstaty úpadkyně D. a. s., zastoupené advokátem, proti žalovanému B., družstvu, zastoupenému advokátem, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 22 Cm 94/2000, o zaplacení 28,500.000,- Kč s příslušenstvím ze směnky, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 26. listopadu 2003, č. j. 9 Cmo 328/2002 - 150, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. listopadu 2003, č. j. 9 Cmo 328/2002 - 150 se ve výrocích II. III. a IV. zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Výrokem II. napadeného rozsudku změnil odvolací soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. září 2001, č.j. 22 Cm 94/2000-127 tak, že ponechal v platnosti směnečný platební rozkaz č. j. 22 Sm 12/2000-32, ze dne 8. června 2000. Výrokem III. uložil odvolací soud žalovanému zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení a výrokem IV. mu uložil zaplatit České republice náhradu nákladů na vypracování znaleckého posudku a soudní poplatek za odvolání.

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud uvedl, že žalovaný vznesl námitku vadnosti podpisů L. S. a S. K. na směnce, a to v pozicích výstavců a indosantů, a pokud jde o L. S. i v pozici osoby jednající za akceptanta směnky. Dále žalovaný řádně vznesl námitku absence prezentace žalované směnky u umístěnce směnky - K. banky, a. s. Ohledně námitky nedostatku kauzy žalované směnky vyjádřil odvolací soud názor, že tato námitka nebyla účinně vznesena, resp. že není projednatelná. Námitka „zřejmě“ směřuje k tomu, že žalovaný vůči žalobkyni uplatňuje námitku z vlastního vztahu (námitka kauzální podle čl. I. § 17 zákona č. [191/1950](#) Sb. - dále jen „směnečný zákon“). Základem kauzální námitky je vždy existující směnečná dohoda, tj. dohoda předcházející vystavení směnky, z níž je mezi účastníky směnečného vztahu dohodnuto za jakým účelem má být směnka vystavena a za jakých podmínek může být použita a proplacena. Obsah takové směnečné dohody musí být v námitkách vylíčen a uveden důvod, proč se podmínky uvedené ve směnečné dohodě nenaplnily, nebo proč odpadly (např. zboží, jehož zaplacení bylo směnkou zajištěno, nebylo vydáno, nebo bylo jako vadné věřiteli vráceno, směnkou zajištěný peněžitý dluh byl zcela nebo zčásti zapraven, směnkou zajištěná půjčka nebyla vůbec poskytnuta apod.). V daném případě však žalovaný nejen že obsah směnečné dohody v námitkách nevylíčil, ale naopak tvrdil, že směnka byla zfalšována a že tedy k žádné směnečné dohodě mezi žalovaným a prvními majiteli směnky nedošlo. Za této situace tedy z povahy věci plyne, že vůbec nelze kauzální námitku proti směnce účinně uplatňovat. Soud prvního stupně tedy pochybil, když se touto námitkou zabýval a prováděl v tomto rozsahu dokazování.

Odvolací soud se ztotožnil s hodnocením účinně vznesených námitek, tak jak je provedl soud prvního stupně. Uvedl, že žalovaný jakožto akceptant cizí směnky, je v postavení přímého směnečného dlužníka, a proto ve smyslu čl. I § 53 směnečného zákona i v případě nepředložení směnky k zaplacení neztrácí majitel směnky vůči takovému dlužníku právo na zaplacení směnky. Prezentace směnky má v tomto případě význam pouze notifikační a nikoli zachovací, přičemž notifikaci je nutno považovat za učiněnou i doručením směnečné žaloby žalovanému.

Pokud jde o námitku vadnosti podpisu na směnce, tato byla zcela vyvrácena závěry znaleckého posudku zpracovaného soudním znalcem PhDr. J. V. Ze závěru znaleckého posudku se totiž jednoznačně podává, že sporné podpisy „S.“ a „K.“ na směnce jsou pravými podpisy L. S. a S. K..

Odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně rozhodl nesprávně, a proto nezbylo, než napadený rozsudek změnit, tak jak je uvedeno ve výroku.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu ve výrocích II., III. a IV. podal žalovaný dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatel namítá nesprávné právní posouzení otázky projednatelnosti námítky dovolatele na nedostatek kauzy předmětné směnky. Odvolací soud tuto otázku uzavřel s tím, že tato námitka nebyla účinně vznesena, resp. že není projednatelná. Dovolatel se domnívá, že tento názor není v souladu s ustanovením § 175 odst. 1 o. s. ř. a čl. I § 17 směnečného zákona. Má za to, že předpokladem námítky nedostatku kauzy není uvedení směnečné dohody, tj. dohody, v níž je uvedeno, za jakým účelem má být směnka vystavena a za jakých podmínek má být použita a proplacena. V daném případě dovolatel namítal, že směnka byla již do počátku vystavena bez jakékoli kauzy. V takovém případě nemohl dovolatel ve svých námítkách uvést obsah směnečné dohody, protože nebyla mezi dovolatelem a prvním vlastníkem směnky uzavřena. Dovolatel má za to, že uplatnění kauzální námítky je možné jednak v případě, že nebyly naplněny, popř. odpadly podmínky směnečné dohody a jednak v případě, kdy byla směnka vystavena jako tzv. planá, tj. již od počátku bez jakéhokoli hospodářského či společenského vztahu mezi účastníky směnky, tudíž žádná směnečná dohoda uzavřena nebyla.

Dále má dovolatel za to, že námitka nedostatku kauzy není v rozporu s tvrzením obsaženým v námítkách, tj. že došlo ke zfalšování podpisu výstavce a směnečníka na směnce. Falšování podpisu směnečníka a výstavce je skutečností, která vždy mimo jiné znamená i to, že mezi účastníky uvedenými na směnečné listině neexistuje žádný kauzální status. Pakliže se tvrzené zfalšování podpisů výstavce a směnečníka na směnce na základě provedeného dokazování nepotvrdilo, stále ještě dovolatel účinně namítal, že zde nebyl žádný důvod pro vystavení a přijetí směnky z důvodu neexistence kauzy směnky. K prokázání těchto tvrzení zároveň dovolatel navrhl provedení relevantních důkazů.

Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. dubna 2004 č. j. 41 K 35/2003-141 byl na majetek obchodní společnosti D. a. s. prohlášen konkurs a ustaven konkursní správce. Účinky konkursu nastaly dne 28. dubna 2004. Podáním ze dne 16. ledna 2006, doručeným Nejvyššímu soudu dne 18. ledna 2006, podal žalovaný návrh na pokračování v řízení. Proto Nejvyšší soud pokračoval v řízení se správcem konkursní podstaty [§ 14 odst. 1 písm. c) zákona č. [328/1991](#) Sb.].

Odvolací soud založil své rozhodnutí na tom, že nevyličil-li žalovaný v námítkách obsah směnečné dohody a neuvedl důvod, proč se nenaplnily podmínky uvedené v této dohodě anebo proč odpadly, ale naopak tvrdil, že směnka byla zfalšovaná, nelze účinně uplatňovat námitku neexistence kauzy směnky.

Jak již Nejvyšší soud uzavřel v rozsudku ze dne 14. června 2006, sp. zn. 29 Odo 347/2005, námitka neexistence kauzy směnky za situace, kdy žalovaný netvrdí, či dokonce popírá existenci směnečné dohody, obecně přípustná je. V projednávané věci námitka neexistence kauzálního vztahu, z něhož měla směnka vzejít, obsahově souvisí s námitkou, že směnka byla zfalšovaná. Pokud by žalovaný unesl důkazní břemeno ohledně tvrzeného zfalšování směnky, nebylo by potřebné zabývat se námitkou neexistence kauzálního vztahu zajištěného směnkou. Ovšem za situace, kdy důkazní břemeno o tom, že směnka byla zfalšována neunesl, měl se odvolací soud jeho kauzální námitkou spočívající v tvrzení, že kauza směnky neexistuje, zabývat (jak to učinil soud prvního stupně). Pakliže tak, vzhledem k zaujatému (nesprávnému) právnímu názoru neučinil, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání, rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)